

**Posudek diplomové práce Rudolfa Vladimíra Andraschka,  
Československé aerolinie v 70. a 80. letech z pohledu zaměstnanců  
podniku, Pracoviště orální historie – soudobé dějiny, Fakulta humanitních  
studií UK, 2016.**

---

Rudolf Vladimír Andraschko předkládá k obhajobě diplomovou práci, v níž nabízí určitý „mikro“ pohled na Československé aerolinie (ČSA), a to prostřednictvím vzpomínek několika zaměstnanců (převážně pilotů) na život v tomto podniku v období tzv. normalizace. Jednou z výhod využití orální historie při zpracování tématu pak byl přesah až do první dekády polistopadové transformace. Na úvod bych řekla, že práce má jednu velkou přednost a jeden velký nedostatek. Tou předností je hluboký zájem diplomanta o zkoumané téma, nedostatkem pak úroveň technického zpracování. Na diplomové práci oceňuji poměrně zdařilou metodologickou část, zvláště pasáže, v nichž autor reflektuje snahu získat narátory pro projekt a interakce s narátory. S tím souvisí i reflexe vlastní pozicionality autora, která dále přibližuje a vysvětluje výše zmiňované zaujetí pro téma. Práci by však prospělo rozšíření této reflexe ve vztahu k závěrům a interpretacím, které autor nabízí a kterým v některých případech chybí kritičnost. K metodologické části bych měla jednu otázku. Vzhledem k tomu, že narátory autor anonymizuje (důvody jsou uvedeny v textu), ráda bych se zeptala, zda mezi narátory byl nějaký „literát“, tedy bývalý pilot či zaměstnanec ČSA, který sepsal nějaké vzpomínky.

Diplomant poměrně zevrubně seznamuje čtenáře s historií ČSA, a to v podstatě od založení až do současnosti. S ohledem na pramennou základnu na straně jedné a hlavní téma práce na straně druhé jsou samozřejmě tyto historické části zpracovány s různou mírou detailu. Co však v reflexi historického kontextu postrádám, je propojení (alespoň některých) skutečností vývojových milníků s širší problematikou hospodářských a sociálních dějin, případně mezinárodních vztahů (typicky by taková informace přispěla k hlubšímu porozumění pasáží o rozvoji aerolinek, o zavádění nových leteckých spojení, o modernizaci atd.). Stejně tak by mělo být téma „normalizačních“ prověrek propojeno s širším kontextem politicko-společenského vývoje v Československu – to by prohloubilo porozumění tématu; přínosná by v tomto ohledu byla i komparace se situací ve většinové společnosti. Pro ilustraci bych proto v rámci obhajoby diplomanta požádala o shrnutí základních podmínek a požadavků na zavedení nové linky, a to pro linky do zemí tzv. socialistického bloku a do zemí kapitalistických (pokud tedy existovaly rozdíly).

Na první pohled je z textu zřejmé, že se autor z velké části věnuje letadlům a nejrůznějším technikálím, takže čtenář-laik se v přemíře nejrůznějších údajů a typových označení letounů může až ztrácet. Pokud bude diplomant téma dále rozvíjet, bylo by vhodnější zpracovat zvláště „technickou“ kapitolu či přílohu a ve vlastním historickém textu pak odkazování zjednodušit. Na druhou stranu je potřeba ocenit, že se autor přinejmenším pokouší o interpretace dílčích témat. Oceňuji také, že se mu v rámci rozhovorů podařilo reflektovat i témata citlivější, například vztahy mezi ženami a muži v posádkách. S tím souvisí i pobyty posádek v zahraničních destinacích (zvláště oblíbeným místem se zdá být indická Bombaj). Ráda bych požádala diplomanta, aby při obhajobě lépe popsal a přiblížil, proč posádky v zahraničí zůstávaly (z textu to není zcela jasné).

Téma vztahů v posádkách pak vykazuje určitou nekonzistenci – na jedné straně jsou tyto vztahy v rozhovorech reflektovány, zmiňována je i jejich určitá rozšířenost; na druhé straně narátoři tento problém bagatelizují. To je zcela pochopitelné, bohužel do určité míry se k jejich závěrům přiklání i diplomant. Uvádím to zde jako ilustrativní příklad toho, že diplomant – vzhledem ke svému zaujetí tématem – v některých případech „svým“ narátorům příliš „podléhá“. Pro další zpracování tématu bych doporučila hlubší sebereflexi i kritičnost vůči pramenům (kombinaci a vzájemnou verifikaci pramenů obecně).

Pokud jde o problémy „technického“ rázu, které práce vykazuje, je to především někdy poměrně komplikovaný jazyk, nejednotné používání přítomného a minulého času, překlepy, nepřesné formulace, chybějící slova, nejednotné formátování. Problém představuje i skutečnost, že v obrazových přílohách nejsou uvedeny zdroje. Nicméně práce je dobrým základem pro další zkoumání tématu. Představuje i první příspěvek k dalšímu poznání specifické profesní skupiny.

Diplomovou práci hodnotím v rozmezí 2–3; přikláním se ke dvojce, konečná známka by však měla reflektovat názor oponenta a kvalitu obhajoby.



Posudek vypracovala:

**Lenka Krátká**

**28. 7. 2016**